

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZDNOJE

Uredniški in upravniski prostor: 2657 S. Lawndale av. Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4633.

LETO—YEAR XIII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 22, 1914, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1979. Chicago, Ill., pondeljek, 15. marca (March 15th) 1920. Subscription \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 62. Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Civilna vojna v Nemčiji; monarhisti okupirali Berlin.

KAPITALISTI IMAJO PRIVATNE ARMADE.

Zdaj hočejo, da vlada "posodi" puške njihovim armadam. KAKŠNO VLOGO IGRA LEGIJA?

Chicago, Ill. — Kongresnik Rogers je predložil v kongresu, da vlada posodi puške postajam Ameriške legije in jim proda "po kupni ceni" strelne naboje iz armadnih arzenalov. Ta sumljiva predloga je vzbudila med delavskimi voditelji veliko pozornost. Ameriška legija je organizacija odpuščenih vojakov. Skoraj v vsakem mestu je postaja ali "straža" te organizacije. Znan je, da velebizniški interesi zelo pospešujejo in podpirajo legijo in razni "prominentni" močje povdarjajo pri vsaki priliki, da je Ameriška legija "čist amerikanizma". Kaj se torej skriva za predlogo, da se bivšim vojakom v legiji "posodijo" puške in proda strelivo iz vladnih arzenalov?

Roseoe H. Johnson, mednarodni predsednik unije komercialnih telegrafistov, je bil v kongresu ameriški armadi, v katero je stopil kot prostovoljec takoj po napovedi vojne Nemčiji, je izjavil te dni, da on smatra Rogersovo predlogo za napoved vojne organiziranemu delavstvu. Vojno napoveduje delodajalski razred, ki se koncentrira v Wall Streetu.

Johnson je dejal: "Predloga se glasi, da legijske postaje potrebujejo puške in naboje za slučaje pobežev, da bivšega vojaka pokopljejo z vsemi vojaškimi častmi. To je slaba pretveza. Za salvo na grobu, člani ni treba ostrih nabojev, kot jih določa predloga. Ako hoče Ameriška legija in tisti, ki se potegujejo za predlogo, da jim bomo verjeli, tedaj naj se legija očisti protidelavskih interesov s tem, da naj suspendira čarterje postaj, ki nosijo imena "postaja Western Union Telegraph kompanije, postaja Colorado Iron and Fuel kompanije, postaja United States Steel korporacije, postaja Western Electric kompanije, postaja Standard Oil kompanije" itd.

"Imena teh krajevnih legij so dokaz, da so legije pod kontrolo kapitalistov in največjih nasprotnikov organiziranega delavstva. Javna tajnost je, da hoče Wall Street razbiti delavske unije in namerava izvršiti to nakano še letos. Povprečni unijski delavec je torej opravičen verjeti, da se je Ameriška legija porodila v Wall Streetu in je v službi Wall Streeta. Odkar se je porodila, je storila malo drugega, kot da napada delavske organizacije. Kadar to vojna legija krene na drugo pot in se očisti velikih wallstreetovskih madežev, tedaj bodo vsi bivši vojniki, ki so unijski delavci, z veseljem stopili v njene vrste."

ORKAN JE POGNAL PARNIK NA PEŠČENINO.

Norfolk, Va. — Silni vihar je pogнал parnik "Orient" na peščenine v zalivu Chesapeake. Parnik se nahaja v zelo nevarni poziciji.

VREME. V torek dež in mizlo, Severnozpadni vetrovi.

Stari militaristi in junckerji so strmoglavili Ebertovo vlado, ki je pobegnila na Saksonsko. V Berlinu je zavlada la monarhistična diktatura. Civilna vojna s socialisti je pričela. Morda pride intervencija.

London, 15. marca. — Sobotna nelrvava kontrarevolucija v Nemčiji se je včeraj spremenila v krvavo civilno vojno. Ves dan v nedeljo so divjale bitke med monarhističnimi četami in maso delavcev v Frankfurtu, Dueseldorfu in drugih mestih! Poročila se, da je na stotine mrtvih in ranjenih. Generalni štrajk je v teku v vseh industrijskih središčih.

Paris, 15. marca. — Vojaške čete v porenakih mestih so bile včeraj podvojene. Poslaniški svet je sključil, da zavezniki ne bodo intervenirali v Nemčiji, če se nova vlada podvrže določbam mirovne pogodbe.

Coblentz, 14. marca. — Ameriški general Allen je danes sagrozil socialističnim voditeljem, da bodo ameriške čete razbile generalni štrajk, če se raztegne na Coblentz in Mainz.

London, 15. marca. — Vsa južna Nemčija se je dvignila proti pruski monarhistični kliki, ki je strmoglavila Ebertovo vlado v Berlinu.

Berlin, 15. marca. — Diktator Kapp je ukazal aretirati predsednika Ebarta, ministrskega predsednika Bauerja in druge člane prejšnjega režima pod obtožbo veleizdaje. 3000 Ebertovih vojakov v Draždanih je dezertiralo k monarhistom. Ebert in njegovi ministri so vsled tega pobegnili v Stuttgart.

Berlin, 15. marca. — Zavezniški komisarji so včeraj po konferenci z zastopniki monarhistov, izjavili, da so zadovoljni s novo vlado.

London, 14. marca. — Prva bitka civilne vojne med monarhističnimi kontrarevolucionarji in socialisti je izbruhnila v Frankfurtu. Mnogo mož je bilo ubitih in ranjenih v boju med delavci in vojaki.

London, 14. marca. — Iz Berlina poročajo Central Newsu, da so neodvisni socialisti in spartakovci pričeli že sinoči boje proti monarhistom. Veliko število pristavev Ebertove vlade je aretiranih.

Zeneva, Švica, 14. marca. — Tukaj se razširja vest o monarhistični kontrarevoluciji v Avstriji; obenem poročajo, da je bivši cesar Karl odpotoval na Dunaj.

Coblentz, Nemčija. — Maršal Foch je sklical konferenco poveljnikov zavezniških čet v Perenju za pondeljek. Navzoči bodo Foch, feldmaršal Henry H. Wilson, šef angleškega generalnega štaba, in general Henty T. Allen, poveljnik ameriških čet. Konferenca se vrši v francoskem glavnem stanu v Mainzu. Foch je že izdal povelje, da se pomožne zavezniške čete v Kolnu, Koblenzu in Mainzu na drugi strani Rene.

Washington, 14. marca. — Višji vladni krogi, prisenečni vsled nenadnih uspehov militaristične kontrarevolte v Nemčiji, so v splošnem mnenja, da bo potrebna

ALI SO ODBORNIKI PREGARSKJE UNIJE OBTOŽENI ZAROTE?

Indianapolis, Ind. — Tukaj se govori, da so člani izvršnega odbora United Mine Workers of America med 125 obtoženci, katerim je obtožila veleporota pred zveznim sodnikom Andersonom kršnjeja Leverjevga zakona. Imena obtožencev bodo objavljena, ko bodo aretirani.

KAJ PRINESE RAZSOJBA MEZDNE KOMISIJE?

ALI RUDARJI ZASTAVKAJO 1. APRILA?

Rudniški podjetniki so pričeli z gibanjem za odpravo določnih cen.

Washington, D. C. — Zastopniki rudarjev in rudniških podjetnikov so pričeli odhajati iz Washingtona s prepričanjem, da spor še ni izravnal. V predsedniških rokah sta obe poročili: manjšina in večina.

Časnikarski poročevalci so slišli v John P. White, bivšega predsednika rudarske organizacije, da izvedo, kaj je pripravil v manjšinskem poročilu, toda White je odklonil razpravo o stvari. Vseeno se pa slišijo glasovi, da je White pripravil za pet in trideset odstotkov in znižajo dnevne delovne ure od osem na sedem. Nesporazum ni bil le zaradi delovnika, kot so govorila poročila, ki so prišla prvič dan v javnost, ampak nesoglasje je bilo tudi pri povzemanju mezd. White je po poklicu rudar. Preden je postal predsednik rudarske organizacije, je kopal premog, torej ima skušnje za sabo, kako živi rudar z mezdami, ki jo zasluži. In če je White priporočal, da se mezda poviša za pet in trideset odstotkov mesto za pet in dvajset, tedaj je to storil na podlagi svojih izkušenj, ker je bil prepričan, če se poviša mezda samo za pet in dvajset odstotkov, da rudar ne more pošteno preživeti sebe in svoje družine.

John L. Lewis, sedanji predsednik rudarske organizacije, se je odpeljal iz New Yorka v Washington, kjer je prisostvoval pogajanju zastopnikov rudarjev in rudniških podjetnikov s polja trdega premoga. Takoj po njegovem prihodu so ga obšli radovedni časnikarski poročevalci in so slišili vanj z vprašanji, kakšno taktiko zavzame zdaj organizirani rudarji. Seveda ni Lewis ustregetil želji teh radovednih gospodov se zavedajo, da bi vsako njegovo spregovorjeno besedo tolmačili po svoje in na škodo organiziranemu rudarjem, pa se je podal na konferenco z Whitom in William Greenom, tajnikom rudarske organizacije, poročevalcem pa ni znil besede.

Kljub Lewisovi molčenosti o bodoči taktiki rudarjev so pričeli poročevalci velebizniškega časopisa sklepati in pisati, da pride do rudarske stavke prvega aprila. S tako pisavo hočejo prisiliti predsednika rudarske organizacije, da govori in tako razkrije nasprotnikom rudarjev — rudniškim podjetnikom, kakšne taktike se postojajo rudarji, da krepko podpre svoje zahteve.

Rudniški podjetniki bi radi za vsako ceno odpravili določne cene za premog. Rudniški podjetniki v West Virginiji se posebno trudijo za odpravo določnih cen. Oni izjavljajo, da bivši predsednik William H. Taft meni, da določanje cen v mirnem času ne Leverjevem zakonu ni postavno. Zastopniki rudniških podjetnikov so vprašali Justičnega tajnika Palmerja, če je pri volji pritruditi se na odpravo določne cene s prvim aprilom. Palmer jim je odgovoril, da ni kurirni upravitelj. Vprašali so ga, kakšno stališče bo zavzel, če se vložijo tožba za odpra-

AGITACIJA ZA IMPORTIRANJE KITAJSKIH KULIJEV JE PRICELA.

KITAJSKI KULI JE POTRPELJIV DELAVEC; VEVI SE V NAJSLABEJE RAZMERE.

Velebizniški interesi nameravajo s kitajskimi kulji rešiti delavsko vprašanje.

Chicago, Ill. — Velebizniški interesi si prizadevajo, da zlomijo za vsao ceno delavsko gibanje v Ameriki. Propagandistični biro za uvažanje kitajskih kuljev je že ustanovljen. Znana organizacija "National Industrial and Agricultural Development Committee" je odprla svojo pisarno v postopju "Prve narodne banke." Delavske organizacije so postale močne in krepke in delavstvo se ne da več tako izkoriščati, kot se je dalo pred vojno. Veliki biznis pa želi delavec, ki delajo poceni in se prežive s pestjo riža ali pa kosom kruha na dan pri trdnem delu, dokler zaradi izkoriščanja ne ležejo v prerani grob. Zadnjih šest let ni bilo skoraj uobehni izseljencev iz Evrope v Ameriko, sedanjí evropski izseljenci so pa velikemu biznisu zde še bolj nevarni kot domači ameriški delavec, ker je svetovna vojna potegnila evropskim delavcem luske in oči, da so sprejedali in vidijo svet takšen, kakršen je. Delavec, ki delajo danes za nizko mezdami, se dube kvečjem še na Kitajskem. In tako vidimo, da so pričeli tisti industrijalci in taki farmarji, ki obdelujejo svoje farme sedeč na gugalniku, agitirati, da se dovolj naseljujejo kitajski kuljevi v Ameriko.

Zgoraj omenjeni odbor je že pričel izdajati propagandistične letake. Ti letaki pripovedujejo, da ima Kitajska neusahljiv vir sloveske delovne moči, da je treba na milijone takih delavcev na podlagi sklenjene pogodbe uvoziti v Združene države. Pogodba naj bo sklenjena seveda s kitajsko in ameriško vlado. Neki drugi letak, ki nosi napis "Idejalno neizučeno delavstvo" opisuje, da so v vojnem času na tisoče kitajskih delavcev importirali v Francijo, kjer so zvesto vsilili njim naloženo dolžnost: Letak pripoveduje, da je kitajski kul izvrsten poljedelski delavec, ki zna izbrno sukati kramp in lopato, izvrstno voziti samokolnico itd. Kitajski kul ni agitator, pravi letak, ampak je milega značaja, in ne želi, da se ravna z njim kot s članom družine, ravnotako tudi ne sili med belopoltnike. V njegovi glavi ne roje neumnih misli kot šesturni delavnik. Porabi se lahko kot izvrsten delavec v kladivah in v tovarnah za konzerviranje sadežev, rib in drugega živeča. Ravno tako tudi ne želi strmoglaviti naše sedanje vlade.

Tako opisuje letak vrline kitajskega kulja, in zgoraj omenjeni komitej tudi ne skriva namena, zakaj izdaja take letake. Na nekem drugem mestu pravi, da je prejel inspiracije od velikega biznisa, da prične s tako propagando v vsakem kongresnem distriktu.

Komitej dalje pojasnjuje, da je gibanje za importiranje kitajskih kuljev pričelo na pacifični obali, kjer niso bili naklonjeni kitajskim kuljem. Ali po sklenjenem preizkuju so se vsi veliki biznismani, da se pogovore, na kakšen uspeh rešijo delavsko vprašanje in odpravijo pomanjkanje delavcev v tovarnah in na farmah.

Konec koncev pa berači komitej pri velikem biznisu za denarno pomoč, da mu je mogoče vo (Nadaljevanje na 3. str. 1. kol.)

vo določnih cen. Odgovoril je, da bo stopil nasproti. Nekateri rudniški podjetniki pravijo, da se po prvem aprilu ne bodo ozirali na določne cene.

PROHIBICIJA IZGANJA TUJEKEMSKJE DELAVCE IZ ZDRUŽENIH DRŽAV.

New York, N. Y. — Kongresnik Isaac Stiegel, član zborničnega naseljeniškega odseka, je izjavil, če se je od 1. januarja 1920 izselilo iz Amerike 8000 oseb več kot se jih je priselilo. V tem času je prišlo v Ameriko 53.000 oseb, iz Amerike v Evropo je pa odšlo 61.000 oseb. To je naredila prohibicija.

RUSIJA SE NE ZANAŠA ZA NIKOGAR.

Rekonstrukcija in razvoj delavskega-kmetijske republike zavisi od Rusov samih.

LIGA NARODOV POSLJE KOMISIJO V RUSIJO.

Paris, 14. marca. — Izvrševalni svet lige narodov je včeraj sklenil poslati komisijo desetih članov v sovjetsko Rusijo, ki preišče odnose razmora.

Moskva, 3. marca. — Ko sem prišel v sovjetsko Rusijo, sem pričakoval, da je odprava blokade glavni predmet razpravljanja v pogovorih in časopisih. Mottl sem se. Odprava blokade ni navdušila nikogar. Časopisi so prinesli o tej kratki vest s komentarjem, da je to nov dokaz, kak vpliv ima sovjetska vlada v zavezniških državah, vsled česar so se morale entente vlade udati pod pritiskom proletarijata. Skratka, splošna sodba je bila: Rusija je zopet triumfirala nad našimi kapitalističnimi varuhniki. Zaključek zavezničarjev, da bodo odprli trgovino s Rusijo, ne da bi priznali sovjetsko vlado, je jasval v stihih satirične in ironične spakke, obenem je pa podkrepil stališče boljševikov, ki nprenehamo zatrjujejo, da se ruska republika ne sme zanašati na nikogar in da rešitev in vsa bodočnost Rusije je odvisna od ruskih delavcev in kmetov samih.

Karakteristično je, da je sovjetska vlada organizirala gigantno kampanjo za gospodarsko in industrijsko konstrukcijo nove Rusije baš v trenutku, ko je zasijalo nekaj upanja, da pride pomoč od zunaj. Kampanja, ki se zdaj vsi, nima para v zgovorini Rusije niti uobehne države na svetu. Zamisljenosti in pognana v tir je bila na predpostavki, da se rusko ljudstvo samo izvleče iz gospodarskega kaosa, ki je nastal vsled šestletne vojne, da se postavi sama na noge brez kakšne pomoči od zunaj. Ko je bil predložen in izdelan načrt kampanje na zborovanjih centralnega in izvrševalnega odbora in vrhovnega odbora narodnega gospodarstva v februarju, ni bila izrečena niti ena besedica, ki bi pokazala, da boljševiki upajo na kakšno pomoč iz zavezniških držav in Amerike. Vsi govorniki so povdarjali, da mora Rusija sama vpreči vse svoje sile in vpostaviti železniški sistem, povečati produkcijo in zgraditi nov gospodarski sistem.

Človek si ne more kaj, da ne bi občudoval veliko samozapiranje ruskega ljudstva, ampak vprašanje je: Ali bo mogla sovjetska vlada zgraditi nove železnice, popraviti stare in ustvariti industrijo brez pomoči iz zapadne Evrope in Amerike?

To vprašanje sem zastavil Leoninu Krasinu, komisarju prometa in narodne ekonomije. V njegovih rokah je namreč vodstvo rekonstrukcija sovjetske republike in eventuelna trgovina z inozemstvom. Ta boljševik, ki je ena najmarkantnejših osebnosti v sovjetski Rusiji, je navadno opisan kot nekompromisni fanatik pri onih, ki niso imeli z njim osebnega znanja. Jaz pa rečem, da z bolj praktičnim mozem še niseh govoril v vsem svojem življenju. Kljub temu je Krasin tipleni boljševiki vodja ne samo radi tega, ker je še star komunist, temveč (Dalje na 3. strani.)

RUSIJA SE NE ZANASA NA NIKOGAR.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

v sled tega, ker trdno veruje, da se je Rusija za vselej ločila od kapitalizma.

Krasin mi je povedal, da ima sovjetska vlada v načrtu velike tehnike projekte: gigantne postaje za vprajo vodnih sil za proizvodnjo elektrike; vse železnice ima gositi električna sila, izkopani bodo novi veliki kanali, ki večje vse oceje reke, in ustanovijo industrijalnih središč v Donu in Uralu.

"Pred dvema letoma — je dejal Krasin — smo pričeli sami, zaupali nismo nikomur kakor le edino sebi in zmagali smo. Na temelju tega samozaupanja bomo zdaj izvršili še večje delo — in moramo uspeti. Ljudstvo, ki je leta 1918 v najslabih razmerah, kakršne si je sploh mogoče predstavljati, ustvarila armada, kakršne še ni imela Rusija, je v stanju premagati tudi vsako gospodarsko krizo, pa naj bo še tako velika. Rusija se je bojevala na 10.000 vrst (6600 milj) dolgi fronti in v osemnajstih mesecih je dosegla uspehe, ki ostanejo v zgodovini za vse prihodnje čase. Vzemi za primer gibanje naših čet. Blokirani od vseh strani sveta in večinoma od tistih delov Rusije, kjer so največji zakladi premoga in raznih surovin, in kljub razbitim železnicam smo premikali čete s fronte na fronto bolj rapidno kot je Hindenburg prevažal svoje armade. Naši dve kampanji v Sibiriji nimajo primere v zgodovini vojsk. — Naš vedanji program je, popraviti železniške tise in stare lokomotive zgraditi nove. Letos bomo zgradili 400 novih lokomotiv. Naša metoda je, razdreti najbolj pokvarjene lokomotive in iz delov, ki so še dobri, sestaviti nove. Zdaj imamo 6000 lokomotiv, ki jih je treba popraviti, in v par mesecih bomo imeli 2000 v dobrem stanju. Vse je odvisno od naše delovne armade, ampak mi vemo, da armada je tukaj. Zadnje jesen, ko je Denikin poslal proti nam močne oddelke konjenice pod generalom Mamontovom, nismo imeli kavalarije, o kateri bi bilo vredno govoriti. Položaj je bil toliko slabši, ker nam je manjkalo koh. Tedaj je naša vlada izdala poziv: "Proletarci na konje!" V treh mesecih smo že imeli tako močno proletarsko konjenico, da smo raztrgali kozaško kavalerijo in usoda Denikina vam je znana. Naš klic se zdaj glasi: "Proletarci k lokomotivam!" — in prepričani smo, da naš klic ne bo zastoj."

Krasin je tudi rekel, da sovjetska vlada še vedno računa z zavestno blokado in ne polaga nobene upanje na trgovino z zavezniki in Ameriko. Trgovina je seveda dobrodošla, ampak zavezniki morajo prej spoznati fakt, da trgovina mora biti s sovjetsko vlado in s nikomur drugim. Ruske kooperative so danes del sovjetskega sistema. Če se odpre trgovina in ako Rusija dobi nečisto tisoč lokomotiv od zunaj, bo toliko prej izvršila svoj konstruktivni načrt. Toda Rusija pojde z delom naprej ne oziraje se na nikogar. (Michael Farberman v "Daily News".)

AGITACIJA ZA IMPORTIRANJE RANJE KITAJSKIH KULIJEV JE PRIČELA.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ditii propagando za uvažanje kitajskih kulijev.

Letak jasno pove, da postoji nevarnost za uvažanje kitajskih kulijev.

Delavstvo naj nikar ne pozabi, da smo v letu volitev in naj pazi, kako bo velilo v jeseni. Ali naj glasuje za "kandidate starih strank? Ali lahko od njih pričakuje, da se postavijo takemu položaju po robu z vso energijo? Delavstvo lahko zaupa le tistim kandidatom, ki jih postavi politično organizirano delavstvo, da bodo zastopali njegove koristi.

Ententa olajša pogoje Ogrski.

London. — Poslanski svet namerava olajšati gospodarske pogoje v mirovni pogodbi z Ogrsko. Teritorialni pogoji ostanejo kot so bili določeni.

Liniment advertisement with image of a bottle and text describing its uses for various ailments.

Severa's Gothard Oil advertisement with image of a bottle and text describing its benefits for health and vitality.

SOVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeničke postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se po osebnih obrnite na znanega rojaka Matijo Skunder, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

FRANK PENGAL

je ravno kar prejel veliko zalogo čevljev in raznega obutva za moške, ženske in otroke. Obiščite moje prodajalno in prepričali se boste o dobrem blagu. Cene zmeraj. Postrežba točna. Ogledate se pri meni. ELLY, MINN.

Našim Rojakom v naznanilo!

Naznanjamo vsem onim, kateri so poslali zahtevo in kateri zahtevajo za potni list, da se pred 17. januarjem t. l. v Ljubljani ter član naše tvrdke G. Leo Strukel nudijo osebno dostavljati.

Dne 25. marca odposlamo popolno pošiljavo s parnikom ELLINA v Jugoslavijo in dotične zahteve bo G. L. Strukel osebno dostavljati. Torej rojaki, kateri ste namenjeni, ali imate že pripravljene zahteve za potni list, pošljite takoj da se pridete zahtevni preporno, ker isti morajo biti sigurno do dne 22. marca t. l. v naši pisarni, dne 25. marca se odprejo proti naši svobodni Jugoslaviji.

European Trading & Export Co. advertisement for Strukel & Horak, located at 65 Ninth Ave., New York City.

Cete na Bavarskem napadajo žene in deco.

Berlin. — Zadnji petek so vojaške čete razpršile avojo množico žensk in otrok, ki so demonstrirali proti znižanju krušnega odmerka v Monakovem.

BANDITJE SO OROPALI GLEDALCE.

Detroit, Mich. — Trije uborjeni banditje so vdrli v pisarniške prostore Milesovega gledališča in odnesli \$5.200.

Severa's Esorka advertisement featuring a large image of a man and text describing the product as a health tonic for various ailments.

S PARNIKOM V JUGOSLAVIJO.

Na 31. marca ima odpluti parnik PANONA na Dubrovnik v Dalmacijo. To nudi potnikom priliko, da se pripeljejo s parnikom prav v Jugoslavijo.

Table listing departure dates for the Panona steamship to various destinations like Garonia, Rochambeau, La Lorraine, and Imperator.

LEO ZAKRAJSEK advertisement for exchange services, located at 70 9th Ave., New York, N. Y.

NOVA ZVEZA ZA IZPLAČEVANJA DENARJA

Naše denarne pošiljave razpošilja in izplačuje sedaj po celi Jugoslaviji "Kraljevi poštni čakovni urad" v Ljubljani; to je tak državni zavod, kakor je bila O. K. poštna hranilnica na Dunaju, katere je mnogo let pred svetovno vojno izplačevala naše denarne pošiljave širom avstro-ogrške monarhije.

DR. LORENTZEN advertisement for medical services, located at Miners Bank Bldg., Ely, Minn.

Milwaukee Malt Extract advertisement for WM. Klaes Institute, Dept. 11, Milwaukee, Wis.

Slovenska Narodna Podporna Jednota advertisement with logo and detailed information about the organization's goals and membership.

RESNICA advertisement for a travel agency, offering services for various destinations.

EMIL KISS advertisement for a banker, located at 133 Second Ave., New York, N. Y.

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN advertisement for a money exchange service.

NEMETH STATE BANK advertisement for a bank located at 10 E. 2nd Street, New York, N. Y.

POTREBUJEMO

navadne delavce za stalno delo; dobra plača, kdor hoče delati pri nas za:

- pakiranje, smokolnicarje, pomočnike pri strajh, zlagane in prebiranje, pralni čista, vodilni elevator, pometati, razlagati in vesov.

Vsa ta in še mnogo drugih del se dobi pri nas, kdor ima le količ-kaj skrušnje za delo.

Tovarna je v bližini Clybourn, Ashland in Belmont poulične kare.

Oglasite se v Employment uradu med 8 uru zjutraj pa do 4.30 popoldne.

STEWART-WARNER SPEEDOMETER CORP. advertisement for speedometers, located at 1828 Diversey Parkway, Chicago, Ill.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

JADRANSKO VPRAŠANJE IN AMERIKA.

Če so zadnje vesti resnične, je napetost v jadranskim vprašanju nekoliko popustila. Odločno stališče Wilsona je presenetilo ne le Rim, temveč tudi Pariz in London.

Zahteve Italije so zlasti za nas Slovence nesprejemljive. Italija ima danes sicer še moč, da uveljavlja znani "londonski pakt" z vojaškim nasiljem. Vse stremilje laškega imperializma gre za tem, da se nam zapre svobodna pot do morja in se naše ljudstvo izroči italijanskim kapitalistom na milost in nemilost.

O Trstu seve ni danes nobena govora več. Vsi ga proglašajo za italijansko mesto. Tudi Goriska se smatra kot definitivno izgubljena. Zgolj na eno luknjico smo se upali, ki bi nam omogočila prosto pot do morja, da bi mogli svobodno izvažati svoje izdelke in uvažati brez laškega carinarja to, kar nam je potrebno.

Toda laški imperializem nam je zamašil tudi to luknjico. In ker nismo rekli k temu svoj "amen", so prišli evropski antantlarji in nam nastavili nož na vrat. Zagrozili so z izvedbo londonskega pakta ki bi nam ugrabil še nadaljnih stotisoče našega ljudstva. To bi bilo še hujše, zakaj največji kapital na svetu so — ljudje. Položaj je torej obupen. V tem trenutku pa pride Amerika in se izjavi proti tem blaznim nakanam Italije, Francije, Angleske. Amerika je danes naš edini up.

V znani avdienci pri Wilsonu meseca junija 1919, sem izrekel prošnjo, naj bi vstrajal pri svoji odločitvi glede meje med nami in Italijo. Wilson je bil očitno prijetno presenečen nad to mojo prošnjo. Tada se so mi tiste be-

THINGS THAT NEVER HAPPEN

By GENE BYRNES

Nekaj, kar se nikdar ne zgodi. — Zapravljevec (znanec, o katerem ve, da je bogat in tudi zapravljiv): Zal mi je, da te srečam! Upam, da te nikdar več ne vidim...

sede šele v greh in nekateri listi so me celo napadli zaradi tega. Toda položaj v Parizu je bil že tedaj takšen, da je moral tudi slepec videti, da Wilsonova odločitev, ni med slabimi naslabejša v teh, za nas tako nesrečnih časih. Danes smo silno veseli, da Wilson sploh še vstraja pri svoji odločitvi in da zadržuje nož, ki so ga namerili na nas.

Tudi ameriška rešitev jadranskega vprašanja ni pravična. Po našem naziranju bi se morale vse tiste točke zemeljske oble, na katerih so zainteresirani razni narodi, internacionalizirati. V tem primeru torej vsa sporna obala to — in onstran Jadranskega morja.

Glede stališča Amerike v Jadranskem vprašanju naj pomnim še to: Kdor je zasledoval intenzivno propagando in agitacijo slovenskega delavstva v Ameriki s sodr. Etbinom Kristanom na čeln, ta bo znal prav ce-

niti to veliko delo v korist našega ljudstva v jadranskem sporu. Brez dvoma je ta splošna agitacija veliko pripomogla, da je Amerika vsaj deloma z nami in da ne ostaja hladna in mirna, ko se nas hoče popolnoma zadušiti. Zato moramo biti zlasti mi slovenski socialisti veseli naših ameriških sodrugov, ki so v neštevilnih trenutkih z nami. V nesreči se spozna prijatelj in brata. — Abditus v "Napreju".

Sol in petrolej na Štajerskem. "Mariborski delavec" poroča: Podpolkovnik Davorin Žaukovič vanj krajevnih imen v svoji knjigi je potom trudopolnih raziskovalci "Etimološki krajevpisni slovar" in kot znamenit geolog prišel na sled mnogim naravnim zakladom, ki počivajo več ali manj globoko pod površjem naše Štajerske. Prišel je na sled premogu, železu, slatini, soli, petroleju itd. Petrolej se nahaja že na

"Znano vam je, častiti očetje, kako sem bil temu svetemu mestu in vaši družbi vedno naklonjen. Radi tega želim, da se prepričate, da se ni ohladila moja naklonjenost in udanost do vas tudi v sedanjem času. Zato tudi danes ne pridem kot sovražnik, marveč kakor prijatelj. Brez vsake bojzani izročite v moje varstvo vaš samostan, kakor zahtevajo čas in sedanje okoliščine. Na ta način si pridobite mir in varnost, katero si želite. Svedčano vam obljubujem, da se svetišča nihče ne dotakne, da vaše imetje ne bo uničeno; da, nasprotno, jaz vam pomožim blagostanje samostana. Pomislite torej trezno, koliko si pridobite, če ustrežete moji prošnji ter mi zaupate samostan. Ne zabite pa tudi tega, da vas lahko doleti še tem večja nesreča od groznega generala Muellerja, če gar povelja bodo groznejša, ker je krivoverec in sovražnik kristijanstva. Kadar on pride, se bode moral podvreči nasilju ter izpolniti njegovo voljo, in žalost vam bo trgala dušo, da ste prezrli moj sladki nasvet."

Spomin na nekdanja dobra dela je zelo ganih menih. Našli so se celo takšni, ki so zaupali v njegovo naklonjenost ter v njegovem nasvetu videli odvrnitev bodočih izgub in nesreč. Toda nihče se ni oglasil, čakaje, kaj poreče prednik Kordecki. On pa je molčal nekaj časa, samo usta so mu šepetala tiho molitev.

"Ali bi prišel pravi prijatelj ponoči," reče naposled, "ter tako z velikim glasom tromb budil speče služabnike božje? Bi-li prišel prijatelj na čelu teh tisoč oboroženih mož, ki stojo pod obzidjem? Čemu ni prišel s kakimi petimi, desetimi, saj se je smel nadejati kot dobrotnik prijaznega sprejema? Kaj pomenja ono grozno krkdelo drugega nego da nam grozi v slučaju naskok, ko bi samostana ne hoteli dati... Dragi bratje, spomnite se tudi, da Švedje niso ostali nikdar mo-beseda, nikdar niso držali prisega. Saj imamo kraljevo obljubo, doposlano nam prostovoljno, kjer stoji črno na belem, da ima biti samostan varen pred zajetjem, med tem pa stoji sovražnik že pod obzidjem ter naznanja z glasovi tromb svojo lastno laž. Dragi bratje, naj vsakdo izmed nas dvigne svoje srce k Bogu, da ga razsvetli sveti Duh, potem pa svetujte in govorite, kar vam narekuje vest v obrambo svetišča."

Nestane globoka tišina. "Slišal sem v Krušinu," se oglasi Kmitie, "kako je il-sola dejal Vreščević: "Vendar ste namenjeni prebrskati menihom njihovo blagajnico," na kar je poslednji, ki stoji sedaj pod obzidjem, odvrnil: "Mati Božja ne potrebuje rumenjakov, ki so spravljani v prednikovi škrinji." Danes pa vam piše ta Vreščević, da še poanož vaše blagostanje... Presodite njegovo odkritosrčnost."

POTOP. Zgodovinski roman. Spisal M. Stankiewicz. — Poslednji Podravski.

(Nadaljevanje.)

Vojaki, plemiči, menihi, kmetje in meščanje že jamejo rojiti na obzidje. Zvonarji stečejo v zvonike in kmalu zapoje vsi zvonovi: veliki, srednji, mali, kakor ob času požarja, mešajoči svoje glasove z odmevom tromb, ki ne nehajo doneti.

Na to prižgo sodčke s smolo, nalašč pripravljene in privezane na verigah, katere potem potegnejo s kavelji kvilku. Rdeča svetloba je razsvetlila vnožje trdnjave, in takrat so zagledali Janogorec najpoprej oddelek trombarjev na konjih, ki so stali najbližje, s trombami pri ustih, za njimi pa dolge vrste jezdecov z razvitimi prapori.

Trobentači so še nekaj časa trobili, kakor bi hoteli s temi kovinskimi glasovi napovedati vso švedsko moč ter do dobrega prestrašiti menihe. J eden izmed njih stopi naprej ter, mahaje z belim robcem, se jame bližati k vratom.

"V imenu njegovega kraljevega veličanstva," zakliče trobentač, "najjasnejšega kralja švedskega, gotakega in vandalskega, velikega kneza Finske, Estonije, Karelje, Brene, Verde, Ščetine, Pomeranije, Kasubške in Vandalske, kneza Rugije in vladarja Zugrije Vismarske in Bavarvske, grofa palandinskega, renskega, klivskega, brškega, pozivam vas... odprite!"

"Odprite mu!" zapove duhovnik Kordecki.

Odpro mu vrata z velikih vratih. Jezdec je omahoval nekaj časa, naposled zleze s konja ter stopi skoza vrata in, ko zapazi tolpo belo oblečenih menikov, vpraša:

"Kateri izmed vas je prednik?"

"Jaz sem!" odvrne duhovnik Kordecki.

Jezdec mu poda zapečaten pismo ter reče:

"Gospod grof čaka pri sveti Barbari odgovora."

Kordecki pozove menihe in plemitaše v sobo na posvetovanje.

Potoma reče Čarnecki Kmiticu:

"Pojdite tudi vi!"

"Pojdem, toda zgolj iz radovednosti," odvrne Kmitie, "ker sicer nimam tam ničesar opraviti. Moj namen ni, služiti presveti Devici z jezikom, marveč z dejanjem."

Ko se vsi zbero v posvetovalnici, zlomi duhovnik Kordecki pečat ter čita

povračju zemiše sol pa se je tam nekadašnja kopalna, a te rudokope je dala Avstrija uradno zasati, da se ni škodovalo državnemu monopolu. Meseca marca se namerava pričeti z vrtnanjem.

Goljuške v Belgradu. Ob priliki izmenjave avstrijskih krogov za nove začasne novčanice so v Belgradu prišli na sled velikim goljuškam. Prizadeti so predvsem nekateri bančni pa tudi državni uradniki, vsled česar so aretirali že več oseb.

POTREBUJEMO DELAVCE za delo pri: GREAT WESTERN SMELTING & REFINING CO. 41st & Wallace Sts., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO MIZARJE za izdelovanje stolov itd. Pridite pripravljen za delo, dobra plača. ARTISTIC PARLOR FURNITURE CO. 2816-36 W. Grand Ave., Chicago.

ŽENE IN DEKLETA. Delo dobi 25 ženaka za pakiranje blaga v tovarni. Najraje one, ki živijo v bližini tovarne. Oglasite se: JEWEL TEA CO., Inc. 3922 Winchester Av. 5th floor, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE za delo v livarni. Najvišja plača. Oglasite se pri: STROMBERG MOTOR CO. 64 E. 25th Street, Chicago, Ill.

"METAL SPINNERS" dobe delo. Dobra plača. Oglasite se pri: LINCOLN BRASS SPINNING WORKS. 3264 Grand Ave. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO delavce za delo v tovarni za izdelovanje opeke. Dobra plača in stalno delo. Izvrstno delovno stanje. Oglasite se pri: Midland Terra Cotta Co., W. 16th St. and So. 52nd Ave., Cicero, Ill.

ŽELIM, DA SE MI OGLASI moj brat Jožef Pepelnak, za njega bi rad izvedel njegov brat iz starega kraja, lahko mu pa tudi sam piše na ta naslov: Martin Pepelnak, frauzenka Kraljevi 37 pešpolk, Radgona, Jugoslavija. Ali pa meni svojem bratu Viktor Pepelnak, City Sanatorium 17th St. and 25th Ave., Rock Island, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za učenje pri šivanju rokavic; tudi že učena se sprejmejo za delo pri šivalnem stroju na goulino silo. Dobra plača. KINERDATH GLOVE CO. 2001 Elston Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO zavijalce in delavce pri zalogi papirja. Oglasite se pri: ACKERMAN QUICKLEY PRINTING CO. 729 W. Van Buren St. Chicago.

POTREBUJEMO ženske za lahko tovarniško delo. Dobra plača ob začetku, prilika za napredek. Oglasite se pri: M. LINKMAN & COMPANY 327 N. Wells St., 5th Floor Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za nočno in dnevno delo. Nočno plačamo ob začetku \$18.00 na teden, dnevno po \$16 na teden. Od kosa zaslužijo \$23. Delo stalno. Oglasite se pri: INSULATED WIRE & CABLE CO., 954 West 21st St., Chicago, Ill.

POZOR! ŽENE, DEKLETA IN STARIŠI. Mi imamo primerno lahko tovarniško delo za vašo hčer v krasno zdravstveno in varno vrejeni tovarni. Skoro vse delo je le prebiranje in pregledovanje izdelanega blaga in se lahko opravlja sedeč, poleg svojih prijateljic in zaslužite dobro plačo in v tem času bodele tudi zadovoljni z našim delom. Tedensko dajemo tudi bonus boljšim delavkam. Delavne ure so od 8 ure v jutro do 4:30 popoldne. Torej ako je vaša hči brez dela in mislite, da bi veljalo ji preskrbeti prostor, jo pošljite k nam, gotovo bode zadovoljna z delom in prostorom. Oglasite se pri: STEWART-WARNER SPEEDOMETER CORP., 1828 Diversy Parkway, Chicago, Ill.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO ŽENSKO za čiščenje in ribanje, ponočno delo, ure so od 5:30 do 10:50 zvečer. Plača je \$10.00 na teden, stalno delo. Pridite na delo pri: Tripp & Arthington Sts. in 530 So. Wells St. Uprashaite za delo pri: Mrs. Edwardson.

HART SCHAFNER MARX, 36 So. Franklin St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za učenje pri šivanju rokavic; tudi že učena se sprejmejo za delo pri šivalnem stroju na goulino silo. Dobra plača. KINERDATH GLOVE CO. 2001 Elston Ave., Chicago, Ill.

DEKLETA potrebujemo za delo pri punepresah. Dnevno delo in od kosa. 44 ur dela v tednu. Delavke od kosa zaslužijo od \$20 do \$30 tedensko. H. G. SOAL COMPANY, 4410 Ravenswood Ave., Chicago.

POTREBUJEMO delavce, moške in ženske za delo pri: WESTERN FELT WORKS, 4115 Ogden Ave., blizu Crawford in 22. ceste, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO zavijalce in delavce pri zalogi papirja. Oglasite se pri: ACKERMAN QUICKLEY PRINTING CO. 729 W. Van Buren St. Chicago.

POTREBUJEMO ženske za lahko tovarniško delo. Dobra plača ob začetku, prilika za napredek. Oglasite se pri: M. LINKMAN & COMPANY 327 N. Wells St., 5th Floor Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za nočno in dnevno delo. Nočno plačamo ob začetku \$18.00 na teden, dnevno po \$16 na teden. Od kosa zaslužijo \$23. Delo stalno. Oglasite se pri: INSULATED WIRE & CABLE CO., 954 West 21st St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO punepres-operatorice za delo pri strojih. Oglasite se pri: H. A. SOAL CO., 4410 Ravenswood ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Delo po dnevu. Oglasite se pri: 1007 W. Congress St., Chicago.

POTREBUJEMO izučene delavce za lotanje kavn za mleko in sladoled. Stalno delo, dobra plača. STURGIS & BURN MFG. CO., Melrose Park, Ill.

POTREBUJEMO (Die Setters in električne "Spot Welders"). Stalno delo, dobra plača. STURGES & BURN MFG. CO., Melrose Park, Ill.

MALI OGLASI Classified Advertisements

POTREBUJEMO KAMOKOLNICARJE V SKLADIŠČU. Delavce in Nakladačce. Gurno delo, plača po 49 1/2c na uro. Oglasite se: JOHN A GAUGER CO., 1444 W. 22nd St., Chicago, Ill.

GOODYEAR'S TOVARNA se bodo zelo povečala in valed tega daje veliko priliko za uposlitev veliko večje število raznih delavcev. Potrebujemo tudi 200 delavcev za delo na yardu, in vsah vrst strojnike in učene delavce se potrebuje.

DOBRA PLAČA, STALNO DELO. Prijazno delovno stanje, prilika za učenje. Nobenih delavskih nerednosti. Priglasite se takoj za delo v Employment uradu THE GOODYEAR TIRE AND RUBBER COMPANY, Akron, Ohio.

POTREBUJEMO 25 DELAVCEV Dobra plača. Stalno delo. Oglasite se v: EMPLOYMENT URADU STEWART WARNER CORP., 1828 Diversy Parkway, Chicago, Ill.

POTREBUJEMO punepres-operatorice za delo pri strojih. Oglasite se pri: H. A. SOAL CO., 4410 Ravenswood ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO dekleta za splošno delo v pekarni. Nobene skušnje se ne zahteva. Delo po dnevu. Oglasite se pri: 1007 W. Congress St., Chicago.

POTREBUJEMO izučene delavce za lotanje kavn za mleko in sladoled. Stalno delo, dobra plača. STURGIS & BURN MFG. CO., Melrose Park, Ill.

POTREBUJEMO (Die Setters in električne "Spot Welders"). Stalno delo, dobra plača. STURGES & BURN MFG. CO., Melrose Park, Ill.